NAUJIENOS — PART 2 — Chicago 8, Ill. — Šeštadienis, Rugsėjo-September 2, 1961

Naujienų Antroji Dalis

NR. 582 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XVII METAI

Seniau ūkininkai Lietuvoje prieš pradedant sėją, apsivilkdavo drobiniais baltais marškiniais, atlikdavo tam tikras apeigas ir pradėdavo sėti.

NEĮVERTINAMAS DARBAS

Savaip pagerbė a. a. prof. K. Pakštą

Nenuilstamas, savanoriškai dirbąs lietuvių bibliografijos srityje, bibliografinio Knygų Lentynos leidinio redaktorius Aleksandras Ružaniec - Ružancovas įdomiai pagerbė mirusį prof. K. Pakštą. Jis surinko iš lietuvių spaudos viską, kas buvo parašyta mirus prof. K. Pakštui ir išleido atskiru rinkinėliu.

Ateičiai tas 10 egz., 14 pusl. rašoma mašinėle parašytas leidinėlis visiems pravers. Kas įdomu, kad visa laisvojo pasaulio lietuvių spauda labai palankiai atsiliepė apie mirusį K. Pakštą, gerai ir teisingai įvertindama paliktus jo nuopelnus mokslo srityje.

Pats to leidinėlio autorius A. Ružaniec - Ružancovas rašo, kad jis prof. dr. K. Pakštą arčiau pažino 1927 ar 1928 metais. Tada K. Pakštas dėstė Lietuvos Vytauto D. universitete Kaune Politinę Pabaltijo respublikų geografiją. Jam prireikė duomenų apie carinės Rusijos okupacijos metais Lietuvoje buvusias kariuomenės įgulas. Leidinėlio autorius jam daug suteikė gausios medžiagos. Tada A. Ružaniec - Ružancovas buvo Lietuvos kariuomenės tarnyboj ir dirbo atatinkamame skyriuje, kurio žinioje buvo užsilikusi archyvinė medžiaga. Toje archyvinėje medžiagoje buvo aptiktos žinios apie buv. Lietuvos prezidentą K. Grinių ir dr. J. Bagdoną, kurie kaip gydytojai tarnavo rusų kariuomenėj. Prof. dr. Pakštas mėgo lankytis Lietuvos kariuomenės bibliotekoj ir ten pasirinkti žinių ne vien tik iš archyvų, bet ir naujų kitų kraštų periodinių leidinių, kurie ateidavo bibliotekon kitomis kalbomis.

Toliau A. Ružaniec - Ružancovas rašo:

"Patarnavimo nepamiršo! Jau po Pasaulinio karo JAV armijos kalbų mokykloje (Kalifornijoje) dėstęs prof. K. Pakštas surado mane Vokietijoj, pasveikino su Liet. bibliografinės tarnybos įsteigimu, paprašė Vokietijoje išleistų rusų kalbos vadovėlių ir atsilygino labai vertingais ir praktiškais siuntinėliais. Anuomet tai buvo brangios dovanos man ir šeimai... Amerikoje palaikydavom ryšius laiškais.

Šį rašinėlį dedu ant velionies kapo vainiko vietoje. Pagarbos ir padėkos ženklan."

Ružaniec - Ružancovo veikla

Ta proga tenka pastebėti, kad A. Ružaniec - Ružancovas yra iš seno pamėgęs bibliografijos darbą. Atsidūręs tremtyje, V. Vokietijoj, jis, niekieno neraginamas, tuoj įsteigė bibliografinę tarnybą ir savanoriškai pradėjo dirbti, tai yra surašyti visas naujai išėjusias knygas, o iš periodinės spaudos sužymėti visus rimtesnius straipsnius, kad greičiau būtų galima susirasti reikiamus šaltinius, kurie pravers ateityje žinoti.

Tuo būdu visa tremtyje atsiradusi lietuvių kalba spauda jau buvo bibliografijos sąsiuviniuose sužymėta. Tą darbą A. Ružaniec - Ružancovas tęsė ir toliau čia, JAV apsigyvenęs. Deja, čia jis susidūrė ne vien tik su materialiniais sunkumais tokius bibliografijos leidinius sudarinėdamas, bet ir su napakankamu pačios spaudos to darbo įvertinimu. Ne visos leidyklos panoro nemokamai siuntinėti savo spaudinius. Suprantama, kad bibliografinė tarnyba pati negalėjo visų lietuvių kalba einančių spaudos leidinių užsisakyti. Vėliau tie reikalai kiek pagerėjo. Mūsų kai kurios vadovaujamos organizacijos medžiaginiai pradėjo remti, o leidyklos nemokamai siuntė savo spaudos leidinius. Bet... kai

(Tęsinys 2-me pusl.)

Dienų Skeveldros

1.

Poetas Czeslaw Milosz rašo "Moderniosios poezijos nuotykių" tema. Girdi, visur ir visada atsiranda žmonių, kuriems poezija "sunkiai įkandama", "keista", "atitrūkusi nuo masių" ir tt. Dingos, tokia nuomonė apie moderniąją poeziją klydinėja jau 100 su viršum metų. Keičiasi aplinkybės, kalba, filosofija, bet su nemažėjančia neapkanta eilinis žmogelis žiūri į klaikias apeigas poetų su palerinomis ar blue - jeans'uos. Ir visada poetas, pasisakąs už aiškumą, sensą, logikos taisykles, už visiems ir visko suprantamumą greičiau ras populerumo ir pritarimo. Mat, eilinis *burgeois* eina mažiausio galvojimo keliu, ir jo reakcija dažnai kyla pasąmoningai.

Šios eilinio duonos valgytojo grimasos (lietuviškai: nairos!), kaip ir įvairių filistrų, filistinų ir pn. "asmenybių", galima apibūdinti kaip menkystės kompleksas: šunes loja, o vyresniųjų dvasių karavanas keliauja toliau. Bet tai reikštų, kad į visą rimtą problemą numojama ranka. 19 amžiaus gi viduryje kaž kas su poezija (ir menu apskritai) iš tikro atsitiko. Atsirado vienišas kūrėjas, maištaujantis, savo vizijos kankinys. Ir rado prekursorių, patronų Edgar Allan Poe ar Hoelderlin asmenyse. Kodėl visa tai įvyko? Kas tatai sukėlė? Gana to, poezija, įžengusi į naująjį kelią, eina tęstinumo dėsniu, kažkokia automatiško vystymosi trauka. Įvairių struktūrų šalys, bet panaši literatūrinė technika. "Išsigimusį meną" reikėtų rauti nebent administraciniais įsakymais.

Moderniosios poezijos ypatybės yra visuotinai žinomos; eilėraštis mažėja savo dydžiu, bet laimi savo turiniu ir kondensuotumu. Praranda ausį glostančią melodiją, dažnai praranda kasdieninės kalbos bruožus, pasidaro "daiktas" — ir per tai (netiesiog iš savęs) sugeruoja tam tikrą jausmo būklę, reikalaujančią vartotojo dėmesio ir pastangų. Visi iš eilės esantys avangardiniai sąjūdžiai išnyra iš prancūzų simbolistų teorijos ir praktikos.

Toliau Cz. Milosz rašo, kad atmainų lygiagretiškumas poezijoje ir dailėje yra savaime aiškus; dailė, veržiamosi į kaskartas didesnį ryškumą, esencjonališkumą, nuo subjektyviškai suprantamos ir praktikuojamos žaismingos impresionistų dėmės artėja į abstrakciją, ir ši linija yra tobula tiesioji. Baigiamasis taškas yra tai dailė, kaip daina apie dailę. Ir taip pat poezija kaip daina apie poeziją. Anot Cz. Miloszo, poezijos pastangų sritis yra tai žūtbūtinė kova su kasdieninės kalbos nelankstumu ir lėkštumu, tai amžinas ieškojimas ko nors nauja.

Jau nebeparašytina eilėraščiai apie žirnių sėją, kaip ir nebeatkurtina fotografišku tikslumu peisažas su karvėmis, nors tai ir būtų "nusipelnę karvės". Verta čia pridurti, kad analogijos tarp poezijos, dailės ir muzikos neprivalo perdaug toli eiti ir kad visos mokyklos nuo pat simbolistų laikų net perdaug bandė užtrinti skiriamąsias linijas. Poezija, norom - nenorom, naudojasi sąvokomis, arklys ir medis negali joje būti tik tuo būtent arkliu ar tik tuo būtent medžiu. Visuomet bus ir arklys ir medis apskritai.

Poeto teigimu, į poeziją "kėsinasi" įvairūs žmonės ir režimai. Vieniems poezija lyg paguoda, viltis, draugas ieškojimų ir nusivylimų valandą. Kitiems gi — priemonė savo užsibrėžtiems tikslams, pačiai poezijai tolimiems ir svetimiems.

Pats Cz. Milosz nėra linkęs kaip nors ypatingai "susiaurinti" poezijos sąvoką ir jos uždavinius. Poetiniai "įrankiai" ir "priemonės" gi turį būti vistik su laiko dvasia. Poezija dažnai žengia pryšaky gyvenimo, pralenkia patį laiką ir lėtųjų žmonių galvojimą.

2.

Čia paduotos mintys yra skirtos atskiro skaitytojo dėmesiui ir svarstymams. Modernus žmogus iš tikro negi gali naudotis akmens amžiaus ar pigmėjų susižinojimo ir išraiškos priemonėmis. Be to, modernioji poezija iš esmės reikalinga ir pasiruošusio skaitytojo. Tai visai natūralu. Analfabetai, dievaž, neturi išskirtinųjų teisių į poezijos lengvą supratimą. Tai ne saldainiai, ne ledų tyrė, ne šokių refrenas.

3.

Beje, atžagareiviškų pažiūrų į poeziją gali būti ne vien analfabetai, gali būti ir... žinomi rašytojai. Savo metu Levas Tolstojus dėstė L. Sabaniejevui: "Tamsta nebandyk rašyti eilėraščių. Tai blogas paprotys ir nepatogus būdas savo mintims išreikšti. Eilėraščius terašo tie, kurie minčių neturi..."

4.

Kai pasirodė pirmieji Byrono kūriniai, keli šiaip rimti

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

anglų laikraščiai įspėjo mesti vaikų žaismą. Vienas net pašiepė, esą dvokią jau beklausant. Byron yra Byron, o po tiekos metų anų laikraščių pastabos tededamos į "Camera obscura".

Eilėraščio vertinime ypač atsarga gėdos nedaro. Tai tinka ir mūsų žmogui, kuris, deja, kartais, nesuprasdamas ar tingėdamas suprasti, stoja piestu prieš poeziją, ypač jaunųjų kūrėjų.

5.

Skaitau Vytauto Mačernio "Poeziją" (ko nuoširdžiai linkiu ir kiekvienam "Skeveldrų" skaitytojui). Man dingos A. Nykos - Niliūno įvado žodžiai. Girdi, Mačernio publika susiformavo tiktai vokiečių okupacijos metais. "Naujos publikos atsiradimas sutapo su kitu reikšmingu įvykiu: kaip tik tuo metu prasidėjo dviejų poetinių kartų "sargybų pasikeitimo" ceremonija, užsitęsusi beveik dešimtį metų. Nepriklausomybės periodo poetų karta, pajutusi galinti gyventi iš iki šiol susikrauto kapitalo, staiga pasitraukė iš avangardinių pozicijų ir sustingo kilniose tautos žadintojų pozose".

Tiesa tai gal ir tiesa, bet kodėl taip *"rūsčiai pretenzingai"?!* Juoba Mačernio, pačio Nykos - Niliūno ir jų amžininkų karta jau irgi... "seniai karšinčiai", o kad dar šiapus geležinės uždangos neįvyko "sargybų pasikeitimo" ceremonija, tai tik paprastų paprasčiausio atsitiktinumo atvejas. Nėra kas tremtyje siektų "sargybų pasikeitimo", nėra, deja, kandidatų į varžovus ir "absoliučius laimėtojus". Mano galva, ne džiūgauti tenka, o liūdėti... Neprarandant vistik vilties, kad galbūt *suvėluotai* kas nors ateis perimti "avangardo vėliavos".

6.

Beje, ar pasinaudojote šiuo adresu:

Voyages Press, 35 West 75th St., New York 23, N. Y.

Tai adresas, kuriuo užsisakoma "Green Oak, Green Linden" — lietuvių poezijos antologija anglų kalba. Iniciatorius ir redaktorius — rašytojas A. Landsbergis, vertėjas — C. Mills.

Kas iš anksto užsiprenumeruoja, pagelbi antologijai greičiau pasirodyti.

J. Cicėnas

SIUNTINIAI

Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų).

Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvamas mašinas ir kt.

Viskas žymiai nupigintomis kainomis

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: OA 4-9079

Vedėjas P. NEDZINSKAS

E. W.

NETIESIOGINIS ĮRODYMAS

Pulkininkas Dane sėdėjo erdvioje puikioje sanatorijos salėje. Čia buvo taip pat daug kitų pacientų, nes tai buvo labai graži ir jauki salė. Aukštos sienos, apkaltos brangiu medžiu, veidrodžiai, židiniai, minkšti baldai, puikios graviūros — visa tai masino svečius. Čia buvo tylu ir ramu, nebuvo girdėti net žingsnių, nes kojos grimzdo į minkštą persišką kilimą.

Vasarą čia buvo vėsu, nes sunkios užuolaidos nepraleido saulės spindulių. Lyg užsnūdęs taksėjo kampe didelis senoviškas laikrodis, per pusiau atviras duris dvelkė vėjelis, nešdamas rožių kvapą. Daug iškankintų žmonių buvo radę čia rojaus ramybę ir grožį.

Pulkininkas Chartres Dane nervingai suko savo švarko sagą, bet jo gražus veidas buvo ramus. Pulkininkas, laibas aukštas vyras, galėjo turėti kokius penkiasdešimt penkerius metus, bet išrodė pavargęs ir nesveikas.

Dr. Merigetas klausiamai pažiūrėjo į pulkininką per savo stiprius akinius. Jis stebėjosi ramumu, su kuriuo pacientas išklausė nuomonę apie savo ligą. Tai buvo nemaloni akimirka: gydytojas atsargiai ir švelniai pareiškė ligoniui savo nuomonę ir mėgino jį paguosti. Dabar jau viskas buvo pasakyta, kas turėjo būti pasakyta, pacientas turėjo tik atsisveikinti ir išeiti. Bet pulkininkas sėdėjo ir tylėjo.

— Jūs buvote kadaise sužeistas į žandą, Mr. Džeksonai, — pasakė gydytojas, norėdamas pakeisti temą ir nutraukti slegiančią tylą. Žinoma, pulkininkas ilgai buvo fronte ir daug kartų buvo sužeistas, daug kartų žiūrėjo tiesiai į akis mirčiai. Visa tai turėjo padėti buvusiam karininkui apsiprasti su mintimi, kad jo dienos jau suskaičiuotos.

Dane perbraukė ranka per ilgą randą savo veide.

— Tai padarė jauna mergaitė — mano sesers duktė. Aš buvau karo metu sužeistas tris kartus, bet šis sužeidimas neturi nieko bendro su mano kariška tarnyba.

— Labai keista, — pasakė dr. Merigetas, — kaip galėjo mergaitė tai padaryti? — Gydytojas buvo kiek sumišęs, bet jo smalsumas buvo sužadintas.

— Čia, pagaliau, mano paties kaltė, — atsakė Dane. — Ji turėjo keturiolika metų, aš nepagarbiai atsiliepiau apie jos tėvą. Tai buvo nedovanotina, nes jis tik neseniai buvo miręs. Mudu su ja kaip tik pusryčiavome, ir aš pasakiau kai ką, ko nereikėjo sakyti, nors tai ir buvo teisybė. Karštakošė mergaitė metė į mane didelį peilį duonai raikyti ir nelaimei pataikė man į veidą...

Pulkininkas nutilo ir paskui pasakė šyptelėjęs:

— Nuo tos akimirkos ji pradėjo nekęsti manęs — ir nekenčia dar ir dabar...

Gydytojas pasijuto nejaukiai ir pamėgino dar pakalbėti apie tyrimų rezultatus.

— Aš mažiau rūpinčiausi, jei jūs kreiptumėtės į specialistą, Mr. Džeksonai. Jūs suprantate, kad man nelengva jūsų atveju pareikšti galutinę nuomonę. Galimas daiktas, kad aš klystu. Aš beveik nieko nežinau apie jūsų gyvenimą... t. y. apie ligas, kuriomis jūs sirgote. Londone yra daug specialistų, kurie daugiau išmano, negu aš. Jūs žinote, kad praktikuojantis gydytojas, ypač mažame miestelyje, visada atsilikęs, nes neturi galimybės sekti mokslinės literatūros. Dažniausiai tenka gydyti žmones nuo paprastų, visiems žinomų, ligų...

— Ar tamsta žinai ką nors apie Mochonicies universitetą? — staiga paklausė pulkininkas.

— Žinoma, — atsakė nustebęs gydytojas. — Tai vienas iš geriausių universitetų... Ypač geras ten gamtos mokslų fakultetas. Daugelis mūsų gydytojų ir chemikų studijavo ten. Kodėl jūs susidomėjote tuo universitetu?

— Ak, tiesą pasakius, aš pats nežinau. Aš manau, kad jūsų nuomonė apie specialistus teisinga, bet vargu aš kreipsiuos į juos.

Pulkininkas staiga atsisveikino ir išėjo.

Dr. Merigetas dar ilgai stovėjo ant laiptų, nors jau seniai nebuvo girdėti pulkininko automobilio ūžimo.

— Hm, — šnabštėrėjo dr. Merigetas, kai jis grįžo į savo kabinetą ir susimąstęs atsisėdo prie rašomojo stalo.

— Mr. Džeksonas? — garsiai pasakė jis pats sau. — Aš norėčiau žinoti, kodėl pulkininkas pasivadino šitokiu vardu?

Prieš dvejus metus jis atsitiktinai susipažino su pulkininku klube, o jis turėjo labai gerą atmintį.

Bet jis neilgai galvojo apie šį keistą dalyką, nes rengėsi išvažiuoti ir turėjo susidėti visus kelionei reikalingus daiktus. Jis seniai norėjo nuvažiuoti į Konstantinopolį ir aplankyti Artimuosius Rytus. Jis jau iš anksto džiaugėsi savo svajonės įvykdymu.

◆

Kitą rytą Machonicies universitete visu tempu vyko chemijos paskaita.

— ...ir mūsų gautas junginys

(Tęsinys 3-me psl.)

NEĮVERTINAMAS...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kam atrodo lyg bibliografijos darbas įgriso, kai kas pamiršta jam savus spaudinius siųsti bibliografijos Knygos Lentynoje atžymėti.

Kam, kam, bet lietuvių tautai toks bibliografinis spaudos leidinių registravimas yra būtinas, jei ne tiek šiai dienai, tai ateičiai. Ne savo žemėje gyvenantieji lietuviai tirpsta, kartu su jais retėja ir spaudos leidiniai. Jie dingsta jokio pėdsako nepalikdami. Gerai, jei kuri svetur esanti biblioteka užsisakė lietuvių kalba leidinį, — tokį ten užtiksi.

O ar Lietuvoje geriau? Su kiekvienu karu, per Lietuvos laukus nužygiavusiu, dingsta daug, oi daug spaudos leidinių. Štai ir dabar okupuotoje Lietuvoje, kai kurie buvusieji lietuvių kalba spaudos kūriniai užtinkami ne pačioje Lietuvoje, bet Rusijos akademinėse bibliotekose.

Pirmojo Pasaulinio karo metu Lietuvoje išleistų spaudos leidinių lietuvių kalba, Vokietijos kariuomenei Lietuvą okupavus, ne visus leidinius Lietuvoje surasi. Gerai, kad buv. diplomatas Jurgis Šaulys buvo mėgėju savos spaudos. Jam mirus, jo visas archyvas atsidūrė Phidalphijos universitete. Ten galima susirasti ir kai kuriuos laikraščius, ėjusius tais metais Lietuvoje.

Tai keistoka, kad bibliografijos darbas nėra prideramai įvertinamas, reikiamai remiamas. Ateičiai susidaro didi spraga pažinti savos tautos praeitį.

JAV lietuvių spauda be savos bibliografijos išgyveno visą pusšimtį. Ar taip turėtų būti ir dabar, — apseiti be savo bibliografijos?

Anksčiau tą spragą juto kun. Jonas Žilius - Jonyla. Ir pajuto tada, kada Paryžiuje reikėjo suruošti parodą. Ta proga jis išleido savo JAV lietuvių kalba ėjusių ir išėjusių spaudinių sąrašą. Jei ir nebuvo jis pilnas, bet ir toks dabar daug kam praverčia.

J. Vlks.

CONNOLLY'S FLORAL SHOP
Complete Floral Service
Weddings our specialty
City - Wide Delivery
Open accounts invited
Phone & charge it GR 6-8444
if no answer call RE 5-7261
3532 W. 63rd STREET.

NELAUKITE-

RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Dail. A. Tamošaitienės dailės paroda

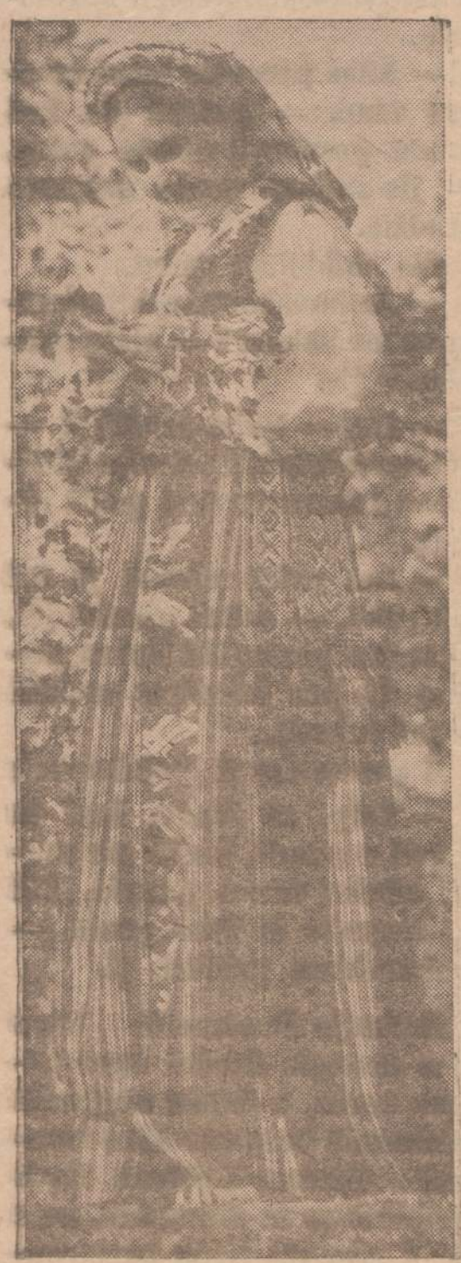

Dail. A. Tamošaitienė

Čiurlionio Galerija, po trumpos vasaros pertraukos, pradės veikti rugsėjo mėnesį. Gerai žinomos originalių kilimų kūrėjos dail. Anastazijos Tamošaitienės iš Kanados, pirmoji paroda bus rugsėjo 30 d. ir ji tęsis iki spalio 8 d. Bus išstatyta gausiai tapybos, kilimų ir tautinių drabužių.

Dail. Tamošaitienė be kilimų taip pat sėkmingai sprendžia grynosios tapybos problemas. Josios tapybos plastinė forma ir koloritas, tarytum audinių raštai, suaudžiami į gamtos ir meno sintezę, čia juntama organizuota ir apspręsta reikšminga dekoratyvinė forma. Josios tapyba nėra gryna abstrakcija, kuri prarastų tas formas, kurias Tamošaitienė ekspresyviai iškelia, net tokias "smulkmenas", kurių daugelis nei nepastebi. Tos "smulkmenos" yra žolės, brūzgynai bei įvairi miniatūrinė flora, kuri paverčiama dinamiška tapyba. Tai dailininkės asmeniška įžvalga į gamtą. Dailininkės akimis žiūrint, gamta yra moderni, kaip pats žmogus geba ją interpretuoti ir ieškoti kūrybinės tiesos bei estetinės sampratos.

Vėliau duosime platesnį vertinimą.

Prieš keletą metų dail. A. Tamošaitienė kone visą savo laiką pašventė tapybai. Josios tapyba siejama su dekoratyviniu elementu. Tačiau josios tapyba yra originali, savita, kokios neteko kitur matyti. Josios stilius mums naujas, josios motyvai pavadinti dvižodžiais vardais.

Dail. Tamošaitienė gimė Vainute, Žemaitijoje. Ji baigė Kauno dailės mokyklą ir studijas gilino Švedijoje ir Austrijoje. Dalyvavo daugelyje parodų Lietuvoje ir užsienyje. Iš svarbesniųjų paminėtinos:

1935 Kaune.

1937 Tarpt. parodoje Paryžiuje.

1938 Berlyno parodoje.

1939 parodoje New Yorke.

Trijose pastarosiose parodose apdovanota aukso medaliais.

1948 Lietuvių dailės parodoje Hanau.

1949 ir 1950 Kanados tautinėje parodoje Toronte.

1949 ir 1956 New Yorke.

1951 ir 1952 Brockton, Mass.

Visos A. Tamošaitienės parodos susilaukė didelio visuomenės susidomėjimo. Spaudos kritikai josios kūrybą gražiai įvertino.

Dail. Anastazija Tamošaitienė yra Lietuvių Dailės Instituto narė.

DIDELĖ MENO VAGYSTĖ EUROPOJE

Goya kūrinys, vertinamas $392,000, pavogtas

Iš Londono Nacionalės meno galerijos pavogtas Goya tapytas Wellingtono kunigaikščio portretas, už kurį britai sumokėjo 392,000 dol. Šį portretą (20x25 inčai) britų valdžia nupirko iš amerikiečio meno kolekcionierius C. Wrightsman, kuris buvo nupirkęs varžybose š. m. birželio 14 d., sumokėdamas aukščiau minėtą sumą. Wellingtono kunigaikščio portretą anksčiau turėjo Leeds kunigaikštis, bet britams amerikietis šį vertingą kūrinį pardavė už tą pačią kainą, kiek jis buvo mokėjęs. Jis norėjo, kad Goyos darbas būtų muziejuje.

Scotland Yard policija sukruto vagių ieškoti. Apsupo visus uostus, muitines ir aerodromus. Muziejaus vadovybė negali išaiškinti, kaip vagys galėjo įteiti į vidų, kada galerija buvo uždaryta. Trafalgar aikštė, kur yra Nacionalė galerija, pats judriausias Londono centras. Portretas nebuvęs apdraustas. Galerijos sargyba, sako, kas dvidešimt minučių turinti patikrinti kiekvieną meno kūrinį.

Nacionalę galeriją kasdien aplanko 5,000 žmonių.

Kitos vagystės

Meno vagys šią vasarą apvogė keletą prancūzų meno galerijų. Aix-Provence Cezanno kūrinių išvogė už 2,100,000 dol. Matisse ir Utrillo tapybos pavogta iš St. Tropez galerijos už 1,960,000 dol. Tai įvyko praėjusį liepos mėnesį.

Manoma, kad meno vagys turi kontinentinę organizaciją, kuri specializuojasi tokiomis vagystėmis. Bet pavogtų darbų jie negalės parduoti, nes jie yra gerai žinomi, negalės nei viešai rodyti, gali laikyti tiktai tas, kuris negarbingu būdu nori puoštis ir didžiuotis...

NETIESIOGINIS...

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

labai pavojingas: tai labai stiprūs nuodai. Dabar tęsime eksperimentą ir stebėsime, kaip susidaro kristalai. Tie kristalai, kaip pamatysite, bespalviai ir lengvai tirpsta vandenyje...

Monotoninė profesoriaus kalba erzino studentus. Profesorius Denmanas buvo tik chemikas, jis žiūrėjo į gyvenimą, kaip į cheminių reakcijų grandinę, ir be chemijos nieko daugiau nepripažino.

Ela Grantaitė piktai pažiūrėjo į gulinčius ant tamsiai mėlyno popieriaus kristalus ir užsuko Bunzeno kaitintuvą. Profesorius Denmanas niekad negalėjo laiku baigti paskaitos. Ela pažiūrėjo į laikrodį virš katedros. Jau penkiolika po penkių! Paskaita turėjo pasibaigti lygiai penktą. Elai atrodė, kad apvalus laikrodžio ciferblatas išsišiepęs tyčiojasi iš kankinių-studentų.

Ela nekantravo vis labiau ir nervingai žiovavo. Be jos paskaitos klausėsi dar apie dvidešimt jaunų mergaičių; jos visos, kaip ir Ela, galvojo apie tai, kad profesorius jau penkiolika minučių užtęsė paskaitą. Visų akys su neapykanta žiūrėjo į mokslininko plikę. O jis, visai užmiršęs laiką, kalbėjo apie ciano-kali ypatybes.

— Šios medžiagos afinitetas deguonio atžvilgiu... Ak, jau penkios?

Vos spėjo jis ištarti šiuos žodžius, o jaunos studentės jau pašoko iš savo vietų.

— Panelės!... Klausykite! Dar minutę! Laboratorijos sargas turi surinkti visus chemikalus...

Bet panelės neklausė ir veržėsi prie durų, kur sargas rinko žalius, mėlynus ir rudus buteliukus su etiketėmis.

Laboratorijos sargas turėjo pasakišką atmintį ir labai gerai žinojo ne tik studenčių pavardes, bet ir tai, kokių chemikalų kiekviena iš jų buvo gavusi prieš paskaitą.

Kai auditorija jau buvo tuščia, jis pabraukė ranka per kaktą.

— Miss Grantaitė...?

Analizinės chemijos laboratorijoje jau nieko nebuvo. Devyniolika mažų buteliukų buvo išrikiuota ant stalo. Vieno trūko. Ir jis labai gerai žinojo, kad Miss Grantaitė negrąžino buteliuko.

Jis nuėjo į rūbinę ir išvertė baltos panelės Grantaitės darbo priejuostės kišenes, bet nieko nerado.

Jis grįžo į laboratoriją ir įrašė į dienyną: "Miss Grantaitė negrąžino duoto jai buteliuko su chemikalais."

Ela buvo radus buteliuką savo priejuostės kišenėje. Akimirką ji delsė, laikydama buteliuką rankoje. Suraukus kaktą ji galvojo, kiek laiko truktų iki ji nueitų į laboratoriją, susiieškotų sargą ir grąžintų buteliuką. Paskui ji ryžtingai įsikišo buteliuką į rankinuką ir išėjo iš universiteto. Studentės dažnai pamiršdavo grąžinti chemika-

(Tęsinys 4-me pusl.)

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasenę, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šiurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardėnus, mūsų gimtinę — Žvyrynę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių Šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi $5.00, dabar tik $3.00. Prisiųsdami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ.

Vaikų auginimo komunistiniai metodai

Ne tik visoki žemės ūkiai yra sujungti į vieną didžiulį bendrinį ūkį arba, kitaip sakant, tokie ūkiai yra paversti vadinamaisiais kolchozais, bet dabar komunistinėje Rusijos imperijoje jau galvojama apie industrializacijos metodo pritaikymą taip pat vaikų auginimui. Dabar, anot kai kurių komunistinių vadų, moterys yra apkrautos visokiais rūpesčiais, išlikusiais nuo buržuazinių laikų, nes moterys augindamos savo vaikus ligi subrendimo nuolat vis rūpinasi tais savo vaikais. Ši dabar esą galima visus tuos vaikus paimti nuo motinų ir auginti visai atskirai tam tikrose vietose, kur būtų geriausiai prižiūrima jų sveikata, jų maistas, jų mokslinimas, ir viskas tatai būtų daroma be jokio mokesčio, dykai, ir jųjų motinos pajustų esančios visai laisvos ir galėtų dirbti kur norėtų. O vaikai skyrium auginami tam tikrų specialistų priežiūroje turėtų geriausios progos įsigilinti į marksizmą ir tokiu būdu tapti geriausiais komunizmo šalininkais.

Tačiau jau dabar galima pastebėti, kad ir geriausios moterys komunistės vis dėlto kiek kitaip galvoja apie tokį sumanymą, palaikomą paties Chruščiovo, ir josios daug kam taip pasako: "Aš savo vaikus norėčiau laikyti prie savęs ir kasdien juos matyti, ir norėčiau visada drauge su jais valgyti tai, ką pati savo virtuvėje pasiguminu."

Komunistinių vadų sugalvotas toks vaikų auginimo metodas dar nėra galutinai aptartas. Bet vienur kitur stengiamasi įrodinėti, kad išlikęs nuo buržuazinių laikų vaikų auginimo bei auklėjimo būdas kenkiąs visuomenės labui. Šiuo klausimu nurodoma visa eilė pavyzdžių, kur motinos turi sunkių rūpesčių dėl savo vaikų auginimo. Pavyzdžiui nurodoma visiems gerai žinomi naminiai paukščiai, ypač vištos, kurios išperi ančiukus. Juk daug kam esą buvę matyti, kaip višta savo išperėtus ančiukus atsiveda prie vandens, ir ančiukai tada linksmai įšoka į vandenį paplaukioti, o jųjų motina bijo į vandenį žengti ir stovėdama krante labai dejuoja matydama savo vaikučius nutolusius nuo kranto, ir tik tada ji pralinksmėja, kai ančiukai sugrįžta iš vandens ir priėjęs prie savo mylimosios augintojos. O dabar, girdi, esant mokslo pažangai, visoki kiaušiniai išperiami inkubatoriuose ir paskui prižiūrimi ne vištų, bet prityrusių asmenų, kurie viską gražiai užaugina. Ir tokiais dabar atvejais vištoms nereikia kvaršinti savo galvų arba rūpintis tų paukštelių auginimu.

Taigi ir žmonėse dabar, sustiprėjus mokslo pažangai, anot tų komunistinių vadų, turinti būti panaikinta visokia buržuazinė tvarka. Motinos dabar, gavusios mažus vaikelius, galėtų juos pas save, anot jų, laikyti palyginti trumpą laiką, kol tie vaikeliai tik jųjų pienu minta, o paskui jau gali būti perduoti į auginimo pensijonus, o jų motinoms tada liktų laisvė dirbti kur nori ir joms nereikėtų turėti jokių rūpesčių.

Trumpai apie visa tai galima pasakyti, kad šiais laikais tokios rūšies keistenybių vaikų auginime tegali būti tik sovietinėje Rusijoje imperijoje.

A. Kelmutis

Sunkus vyro darbas

Bavarų gyvenimo vaizdelis

— Labas, šeimininke! — tarė burmistras, eidamas pro dirbančią darže ūkininkę. — Dar anksti, o jau sunkiai dirbi!

— Jei nori šio to turėti, tai ir dirbk, — atsakė ūkininkė, šluostydamasi prakaitą.

— Tiesa, — pasakė burmistras. — Aš einu pas jūsų vyrą. Ar jis namie?

— Namie, burmistre, bet jis labai pavargęs ir ilsisi.

— Bet aš vis dėlto noriu su juo pasikalbėti. Reikalas labai svarbus — ryt valsčiuje įvyks sueiga.

— Tiesą pasakius, burmistre, net ir dėl tokio reikalo negalima jo trukdyti. Jis beveik visą naktį nemiegojo. Tegu išsimiega.

— Kaip gi čia? Jūs dirbate, o vyras miega!

— Na, burmistre, mano vyras tikrai ne tinginys, bet...

— Bet?

— Bet jis šiąnakt turėjo daug vargo ir buvo labai susijaudinęs.

— Dabar jau, šeimininke, man iš tikro įdomu sužinoti, kas įvyko. Ar mėgino kas įsilaužti, o gal gaisras?

— Saugok, Dieve! — atsakė ūkininkė. — Jei taip būtų buvę, tai mes būtume tuojau pranešę policijai arba ugniagesiams. Bet mano vyras vis dėlto turėjo daug vargo ir rūpesčio, nes šiąnakt...

— Kas gi įvyko šiąnakt?

— Nagi, — atsakė ūkininkė, vėl čiupdama grėblį, — šiąnakt Viešpats Dievas padovanojo mums gražų įpėdinį!

Vertė .L U.

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITUS SKAITYTI NAUJIENAS JOS VISAD RAŠO TEISYBĘ

Stebėtina mergaitė

West New Yorko miesto meras John Armelino asmeniškai įteikė miesto knygyno skaitytojos kortelę pustrečių metų mergaitei Florence Jacobs, jauniausiai bibliotekų lankytojai visoje Amerikoje. Florence jau mokėjo visą abecėlę dar tebebūdama vienerių metų amžiaus ir jau ištarė apie 300 žodžių. Šiandien ji atmintinai žino visas 50 JAV valstybių, išvardina visas planetas ir jų satelitus ir pan. Mergytė ypač domisi astronomija ir aeronautika. Ji žino, kad Alan Shepard buvo iššautas į erdvę šių metų gegužės 6 d. ir kad erdvėje pilna pavojingų kosminių spindulių ir ultravioletinės radiacijos.

— O kuo norėsi būti, kai užaugsi? — jos paklausė.

— Motina, — atsakė ji.

Skelbkitės "N-nose"

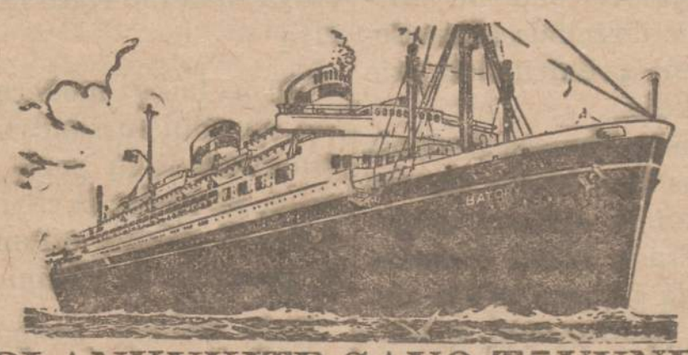

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĘ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATORY

Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų į Southamptono, Kopenhagos ir Gdynios Baltijos pakraštyje (Lenkijoje), ir iš ten traukiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.

Batory — tai modernus, be dėmelės švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdviomis kabinomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.

10% NUOLAIDA

taupiosios sezono kelionės iš Montrealio

Rugsėjo 8, Spalių 6, Lapkričio 7

Rezervuokite sau vietas Kalėdų kelionei iš Quebec — gruodžio 5.

Grįžti galima bet kuria linija ar lėktuvu.

275 svarų bagažas asmeniui NEMOKAMAI.

★

Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

220 BAY STREET TORONTO, CANADA

Donald Petkus Anthony Petkus

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345 TOwnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo $375.00; $430.00; $595.00; $650.00; $695.00; $750.00; $875.00; $895.00; $945.00; $975.00; $900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti koplyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

Mašinoms pastatyti aikštė.

Lietuviams teikiam šios rūšies patarnavimus 30 metų.

DĖMESIO!

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(LICENSED BY INTOURIST)

3212 S. Halsted St. Tel. 225-1864 Chicago 8, Ill.

Pirma Lietuvių vedama LICENZUOTA siuntinių siuntimo kompanija pristato Jūsų siuntinius į Lietuvą per 6 savaites. Patys supakuojame ir išsiunčiame paštu, be tarpininkų. Todėl siuntiniai pasiekia gavėjus per trumpiausią laiką.

Mūsų krautuvėj rasite didelį pasirinkimą medžiagų drabužiams, odos batams, skarelių, kilimėlių, nylonų ir aksomų žemiausiomis kainomis.

Dėl nemokamų kainaraščių ir informacijų rašykite ar aplankykite

COSMOS PARCELS EXPRESS, 3212 So. Halsted St. Tel.: 225-1864 ar MARQUETTE PARCEL SERVICE, 2439 W. 69th St. Tel.: WA 5-2737. Chicago, Illinois

G. SCHARHORST

KARALIŲ LIGA

(TESYNS)

Juodu turėjo keturis sūnus ir dvi dukteris. Du sūnūs sirgo hemofilija, trečias buvo nebylys. Ar dukterų vaikai paveldėjo tą baisiąją ligą — nežinia. Bet nėra abejonių, kad Ispanijos infantų liga pagreitino monarchijos nuvertimą. Alfonso tryliktojo sūnus Alfonsas turėjo tapti karalium. Jis mėgino vaidinti žaliuką kariūną, bet uniforma negalėjo nuslėpti jo pavojingos ligos. Jis buvo priverstas mesti karo tarnybą ir gyventi, kaip paprastas pilietis. Jis vedė ne mėlynkrauję mergaitę ir tėvas — jau tada ekskaralius — atėmė iš jo teisę tapti karalium. Alfonsas, žinodamas, kad serga hemofilija, gyveno labai palaidai ir švaistėsi pinigais. Jis, Asturijos princas, emigravo į JAV ir pardavinėjo automobilius. Gyveno ne Asturijos princo, bet kuklaus Covadonga grafo vardu. Prekyba vyko sėkmingai, ir Alfonsas buvo sudaręs aplinką šiek tiek panašią į karaliaus rūmų aplinką. Netrūko ir moterų, tiesa, nemėlynkraujų, bet tokių, kurios net neturėjo šansų patekti į kiek prašmatnesnius linksmos Floridos draugijos sluoksnius.

Princas stengėsi išnaudoti gyvenimą, nes žinojo, kad mirtis jau čia pat. Vieną naktį jis bare susipažino su cigarečių pardavėja, night - club - girl, Mildred Gaydon. Juodu kažkur važiavo princo automobiliu, vairavo Mildred. Automobilis įvažiavo į telefono stulpą. Alfonsas veidu atsimušė į lango stiklą ir susižeidė rankas. Smūgis buvo nesmarkus, ir sveikas žmogus būtų po poros dienų visiškai pasveikęs. Bet Alfonsas nukraujavo. Medicina buvo bejėgė, ir 1938 m. rugsėjo 8 d. princas mirė. Mirė svetimame krašte, svetimoje aplinkoje, suteikusioje jam vis dėlto trumpą užsimiršimą.

Alfonso jaunesnysis brolis Gonzalo buvo miręs prieš ketverius metus, 1934 m. Buvo įvykus taip pat iš esmės nebaisi ir nepavojinga automobilio nelaimė. Britų "Daily Mail" 1934 m. rugpiūčio 14 d. pranešė: "Karaliaus Alfonso sūnaus tragedija."

Mėlynkraujai kunigaikščiai dėl politinių sumetimų stengėsi nuslėpti paplitusią jų tarpe baisiąją ligą. Bet pasaulis vis dėl to sužinojo tiesą. Tamsūs žmonės kalbėjo apie "ploną odą" ir neatsparų "mėlyną kraują", menamai daug jautresnį, negu paprastų, nekilmingų, žmonių kraujas.

Ilgiausiai slėpė ligą Hohencolernai. Vis kraujuotojai tarnavo kariuomenėje. Vilhelmo Antrojo brolio, princo Henriko sūnus mirė hemofilija, sulaukęs tik ketverių metų. Bet jo vyriausias sūnus, Prūsijos princas Valdemaras, pirmojo pasaulinio karo metu tarnavo, tiesa, užnugaryje, generolo laipsniu. Nors jis nebuvo paleidęs nė vieno šūvio, bet dėdė — kaizeris buvo įteikęs jam EKI (Eisernes Kreuz pirmojo laipsnio geležinis kryžius). Šiaip šitokį pasižymėjimo ženklą galėjo gauti tik mūšiuose dalyvavę kariai. Bet reikia pripažinti, kad princas iš tikro buvo narsus. Jo gyvenimo pabaiga buvo ne mažiau tragiška, negu jo ligotų giminaičių.

Antrajam pasauliniam karui baigiantis jis bėgo iš Silezijos į Bavariją. Kariškas automobilis šokinėjo nelygiu keliu. Kratymas, kur kitam būtų sudaręs tik nemalonumų kelionės metu, turėjo princui lemtingos reikšmės: prasidėjo kraujavimas viduriuose. Vienas jaunas vokiečių karo gydytojas buvo davęs savo kraujo, bet niekas negelbėjo, ypač, kad vienas amerikietis, aklo įsiutimo pagautas, nutraukė transfuziją, ir tikrai taurus princas Valdemaras mirė.

Europos kunigaikščių giminių tragiška istorija nuo garsiosios karalienės Viktorijos laikų paskatino gydytojus hemofilijos tyrimams. Gydytojai seniai žinojo, kad hemofilija paveldima tik iš moterų, bet kad ja serga tik vyrai. Bet priemonių gydymui nebuvo. Tiesa, transfuzijos kartais galėjo išgelbėti ligonio gyvybę. Buvo taip pat savaime aišku, kad "mėlynas" kraujas čia visiškai nekaltas. Serologai buvo taip pat priversti atmesti hipotezę, kad kraujamaiša gali sukelti hemofiliją. Beveik tikra, kad 20-50% susirgimų hemofilija iššaukiama mutacijų.

Žmogaus lytinių ląstelių branduoliai turi po dvidešimt keturis chromozomus. Apvaisinimo metu tėvų chromozomai susiduria. Jei visi keturiasdešimt aštuoni chromozomai moteriški (jie vadinasi X - chromozomai), tai gimsta mergaitė. Jei vienas chromozomas vyriškas - Y - chromozomas — tai gimsta berniukas. Y - chromozomai silpnesni už X - chromozomus. Todėl suprantama, kad nesveiki X - chromozomai nugali Y - chromozomą, ir berniukas gimsta, turėdamas hemofiliją. Tačiau gydytojai iki šiol nežino, kur reikia ieškoti šios pragaištingos ligos priežasčių. Bet šiokių tokių terapinių priemonių vis dėlto rasta. Čia gydytojai remiasi tuo faktu, kad hemofilija sergančio kraujas neturi tam tikros rūšies baltymo, vadinamo faktoriaus 8. Faktorius 8 buvo rastas 1936 m. amerkiečių Patnek ir Stetson. Jei kraujuje permaža arba visai nėra šios medžiagos, tai kraujas nesukreši.

Sveiko kraujo transfuzijos padeda trumpam laikui. Bet jos ne tik brangiai kainuoja, o ir labai pavojingos. Nes, norint išgelbėti kraujuojantį, reikia maždaug du trečdalius jo kraujo pakeisti sveiku. Tai sukrikdo kraujo apytaką ir tiek apsunkina širdį, kad ligonį gali ištikti smūgis.

Tačiau faktorių 8 galima įleisti į kraujuotojo organizmą kartu su kraujo plazma. Kai kurios stambios farmaceutinės firmos siūlo jau šitokių vaistų, bet negarantuoja, kad ligoniui, pvz., be pavojaus gyvybei galima bus ištraukti dantį arba išpiauti akląją žarną.

Profesoriaus Jorpes paskaita, skaityta Hamburgo universiteto klinikoje, sujaudino sergančius hemofilija Vakarų Vokietijoje. Jų ten yra maždaug penki tūkstančiai. Švedų mokslininkas rado būdą antihemofiliniam globolinui koncentruoti. Šitas koncentruotas globulinas apie du šimtus kartų stipresnis už tą, kurio turi sveiko žmogaus kraujas. Be to, šitie stebuklingi vaistai gali prieš vartojimą stovėti gana ilgą laiką.

Kunigaikščiai tikrai būtų mokėję milžiniškas sumas už šituos vaistus. Bet vidutinio sluoksnio piliečiai negali išleisti tiek pinigų ir norėdami, dėl tos paprastos priežasties, kad jų neturi. Jorpes globulinas buvo atrastas prieš penkerius metus, bet tik dabar pasaulis apie tai sužinojo. Gal dėl to, kad vienas tų stebuklingųjų vaistų vienetas kainuoja 1,200 DM.

Nors atrasti stebuklingi vaistai, nors ir šiaip nuo 1952 m. Hamburgo apylinkėje hemofilija mirė tik du ligoniai, bet gydytojai nedvejodami sako: "Visa tai tik kovos pradžia. Mes iki šiol neatspėjome hemofilijos mįslės."

(Pabaiga)

BIRD OF PARADISE IN BLOOM!
FIRST TIME AVAILABLE BY MAIL

A new srain of Bird of Paradise, cultivated for strength and abundance of exotic flowers, is now available. Have these beautiful, tropical flowers now, instead of waiting 7—8 years. These plants are 2'—4' high, are shipped in SPIKE or BLOOM, and are shipped in doors or out. Flowers are unusual and striking. Send $7.50 ppd., or 3 plants for $20.
Sorry no C. O. D.'s.
VREEKEN'S PEDIGREED BIRD OF PARADISE,
4429 Lindblade Dr., Dept. AF.,
LOS ANGELES 66, CAL.

JAREK PHARMACY
Headquarters for back to school needs. Hay fever remedies — vitamins. Baby needs — hospital first aid supplies. Prompt prescription service. Pick up & delivery.
2801 W. 63rd St.
PR 6-7060.

MES PRAŠOME JŪSŲ PAGELBOS
Amerikos neturintieji tiesioginių globėjų vaikai yra siunčiami į OGALA SIOUX indėnų rezervato dykumas. Jūs galite jiems padėti siųsdami vartotus pašto ženklus ir kitokias kad ir nedideles aukas.
Rašykite:
Dept. AFC, Father Edwards,
Holy Mission Rosary,
Pine Ridge,
S. Dakota.

PENSININKAMS VIETOVĖ
"Panorama Shores", Kentucky Lake's puikiausias privataus ežero pakrančių paruošimas namų statybai. Dideli sklypai. Centralizuota vandens sistema, T.V.A. elektra, puikūs keliai. Dideli plotai plaukymui, meškeriojimui, plaukymui laiveliais ir vandens pašliūžoms. 12 mylių nuo College miesto. Prieinamos kainos, lengvi mokėjimai. Veltui gaunamos brošiūros iš Dept. AFN Freeman Johnson (Licensed and Bonded Real Estate Broker) Murray, Ky.
Plaza 3-2731

MARZANO'S CLEARING BOWL
open 24 hours
48 AMF Lanes
free parking - air conditioned
Cocktail Lounge & Grill
open bowling sat. & sun.
Leagues now forming for 61-62 season
5525 W. 63rd St. .... LU 5-4200

Anglų Kalbos pamokos
K. GINEITIS
3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
Telefonas: VIctory 2-0105
Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios
VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA, 1490 kil. AM. 102-7 FM.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
VAKARUŠKOS: pirmad. 7 v. v.
Anglų kalba: nuo antr. iki penkt. 7—7:30 val. vak.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29. ILL.

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuošti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PRospect 8-9210

MC NICOLAS PLBG. CO.
Plumbing Contractors.
Specializing in Remodeling,
Hot Water Heaters — Flood Control
Licensed — Bonded — Insured.
All work fully guaranteed
Residential — Commercial — Institutional.
6900 S. KEDVALE. LU 5-9066.

HARVEY
AUTOMATIC TRANSMISSION SHOP
• Automatic Transmission Repair • Engine Overhaul • Valve Refacing • Complete Brake Service.
15307 Broadway Avenue
(153rd at Broadway)
EDison 1-9486 — Harvew, Ill.

SOUTHWEST SHEET METAL CONTRACTORS INC.
Over 30 years experience
Heating & Air conditioning
Contractors, all work guaranteed
Specializing in gas conversions.
PR 8-8686
3267 W. Columbus

VX — 6 PAŠALINA BATERIJŲ TRŪKUMUS
Įsijunkite į milijonus vartotojų garsaus VX — 6, kuris prailgina baterijos amžių ir sustiprina jos veikimą. VX — 6 yra patikrintas geriausiose laboratorijose ir plačiai vartojamas industrijoje. Tik įpilkite į bateriją VX — 6 savo mašinos, sunkvežimio ar laivo ir dauguma baterijos trūkumų bus pašalinta. VX — 6 veikimas yra garantuojamas. VX — 6 apdėtu mokesčiu yra siunčiamas į visas U.S.A. vietas. Dėžutė kainuoja $3.00.
THE VX — 6 COMPANY
Box 539 Dep. AF. Lufkin, Texas.

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI "NAUJIENAS"

Šviesios mintys, bet... trūkumai kultūroje

Didelis trūkumas Lietuvoje režisierių, chorų vadovų

Kai pasiskaitai kom. partijos programą, tai žmogų apimančios šviesios mintys... Kitaip ir kalbėti negali Lietuvos komunistinio režimo kultūros ministro pavaduotojas V. Jakelaitis, "Tiesoje" (187 nr.) nubrėžęs kai kuriuos užmojus švietimo srity ir iškėlęs įdomesnius trūkumus. Jis pasigyrė, kad Sovietų Sąjungoje kiekvieną minutę išleidžiama 2,000 knygų. Jau žinoma, kad Lietuvoje bibliotekų skaitytojai godžiai ir beveik išimtinai skaito užsienio rašytojų knygas, užtat dabar nenuostabus Jakelaičio paskelbtas planas, kad bibliotekų skaitytojam dabar esą svarbu "operatyviai pateikti... knygas, kurios... reikalingiausios jo idėjinio lygio augimui..." Tie skaitytojai, atseit, turi daugiau šviestis partinėje, agitacinėje literatūroje ir liautis išmintį sėmę iš "Madame Bovary" ar panašių veikalų... Jakelaitis dar nurodė, kad Lietuvoje labai trūksta skaityklų salių bibliotekose.

Bolševikai Lietuvoje nuolat kelia partijos dėmesį dainų šventėms, liaudies meno saviveiklai. Masiniai chorai, dramos kolektyvai, liaudies teatrai, orkestrai, žinoma, geras dalykas, bet pagal Jakelaitį čia partijai vis užkliūna viena negerovė — neperglaudūs ryšiai esą su gyvenimu...", per menkai pavaizduojami komunizmo statytojų žygdarbiai... neapdainuojama mūsų dienų heroika..." Jei esi geras menininkas, tai dėja, to dar nepakanka ir partija nori, kad būtinai būtumei ir "aukščiausios komunistinės moralės žmogumi..." Čia, girdi, kaip matyti iš dainų, jau kiek yra pasitempę lietuviai kompozitoriai, bet vis dar atsilikę dramaturgai...

Komunistinei meno saviveiklai plėsti reikalingi žmonės, kadrai, ir čia Jakelaitis turėjo pripažinti, kad šių dienų Lietuvoje dar esąs labai didelis chorų vadovų, režisierių, baletmeisterių trūkumas. Pasirodo, vis dar tenka nusiskųsti tų saviveiklos menininkų silpna kvalifikacija. Pvz., reikia kvalifikuotų režisierių ir to klausimo niekaip nepajėgianti išspręsti valst. konservatorija.

Kinas laikomas masiškiausia meno šaka ir nenuostabu, kad partija ir Lietuvoje deda visas pastangas kuo plačiau paskleisti sovietinius filmus. Ligi 1965 m. norima pasiekti, kad kiekvienas kolchozas turėtų savo nuolatinį kiną, o šiais metais tikimasi, kad kronikiniai filmai (vad. kino žurnalai "Tarybų Lietuva") pasiektų kiekvieną rajoną ir būtų tuo pačiu laiku demonstruojami kaip ir Vilniuje. Statoma daug kino teatrų, o kiti gerinami.

Bolševikai Lietuvoje skiria daug dėmesio krašto kinofikacijai ir A. Sniečkus 1960 m. buvo pastebėjęs, kad "ši veiksminga masių auklėjimo priemonė nėra pilnai panaudojama... daugelis kolūkiečių nereguliariai mato kino filmus"... Nors kartą per savaitę ar rečiau, tačiau kolchozininkai skatinami žiūrėti sovetinius filmus. Kaip filmai vertinami propagandiniu požiūriu "Pergalėje" (1960 m. 12 nr.) (1960 m. 12 nr.) pabrėžė ir E. Aukštikalnis: "filmai savo... poveikiu tampa stipresniu mūsų ideologinio fronto kovotoju negu eilinė knyga". O kaip Lietuvos gyventojai žiūri į sovietinius filmus, gali pavaizduoti laiškas iš Kazlų Rūdos, įdėtas "Tiesos" laiškų skyriuje (š. m. kovo 16 d.): "Filmų demonstravimo kokybė bloga, o patys filmai pasenę..."

MARGUMYNAI

Pavydumas

Kancleris Bismarkas buvo didelis seno gero vyno ir aromatiškų cigarų mėgėjas. Gydytojai uždraudė jam gerti ir rūkyti.

— Taigi, — tarė Bismarkas, — čia tik pavydumas. Gydytojai ir sielų ganytojai visada užgina tai, ką jie patys labai norėtų daryti, bet nedrįsta, nes tai gali pakenkti jų reputacijai.

Valstybės vyrai

Prancūzų generolas Le Boeuf buvo pakviestas 1912 m. į vienos mažos Balkanų valstybėlės sostinę, kur jis turėjo padaryti pranešimą apie politinę padėtį. Pranešimui buvo paskirta viena valanda, o tuoj po pranešimo turėjo įvykti banketas. Le Boeuf išsitraukė auksinį laikrodį ir padėjo jį ant stalo, kad galėtų kontroliuoti laiką.

Po pranešimo jį apspito visokie aukšti pareigūnai ir širdingai jį sveikino. Kai Le Boeuf atsigrįžo į savo stalą, tai persigando: laikrodis buvo dingęs! O tai buvo brangi paties Prancūzijos prezidento dovana. Le Boeuf patylomis pasakė apie tai savo pažįstamam, pulkininkui leitenantui Catargiu. Bet Catargiu atrodė visai nenustebintas ir pasakė:

— Čia jau mūsų krašto apsaugos ministerio Maneskalu darbas! Aš tuoj sutvarkysiu šį reikalą!

Le Boeuf buvo pritrenktas ir norėjo sulaikyti Catargiu, nes bijojo skandalo, kurio jam Prancūzijos vyriausybė nebūtų dovanojus. Tačiau pulkininkas jau buvo dingęs minioje.

Po poros minučių jis grįžo ir padavė generolui auksinį laikrodį.

— Ar šitas?

— Šitas, — atsakė Le Boeuf, — bet ką gi pasakė ministeris?

— Ką pasakė? — nusijuokė Catargiu. — Jis nieko nė nepastebėjo!

Motinos žino viską

Elisabeth Evans bute (Londonas) apie antrą valandą naktį suskambėjo telefonas. Skambino jos sūnus iš New Yorko.

— Mama, kiek dalių turi kiaulės naga?

Dar ne visai pabudus ir atsipeikėjus motina atsakė:

— Keturias, sūnau!

Pasikalbėjimas pasibaigė, ir senutė tuoj pat vėl užmigo.

Kitą dieną Mrs. Evans gavo iš sūnaus telegramą, kuria jis pranešė, kad laimėjo $25,000 konkurse tema: "Motinos žino viską".

Princas juokdarys

Princas Pilypas, Anglijos karalienės Elzbietos vyras, neseniai pridarė nemalonumų Anglijos susisiekimo ministeriui. Po inspekcinės kelionės Anglijos pietvakariuose princas, atvykęs į Devoną, staiga nutarė pernakvoti mažoje Thovertono stotyje. Nakvynei jis pasirinko miegamą vagoną, stovėjusį netoli stoties. Geležinkelių valdyba sustabdė judėjimą tais bėgiais, kur stovėjo vagonas, iki devintos ryto. Normaliai tas vagonas turėjo būti anksti rytą perkeltas ant kitų bėgių, bet nenorėta trukdyti princo. Šimtai keleivių buvo priversti pasinaudoti omnibusais. Ypač nepatenkinti buvo važiavusieji į darbą. Labour atstovas Žemesniuose Rūmuose pareikalavo pasiaiškinimo iš susisiekimo ministerio.

UNITED PRESS - NAUJIENŲ Photo

Šešiolikos mėnesių Billy Kiolbasa dalinasi ledais su Jo-Jo, prancūzišku "pudeliu".

IŠ MOKYKLOS RAŠTO DARBŲ

— Mano tėvas priklauso pomirtinei kasai, nes nedaug yra žmonių, kurie mirę išgali patys save palaidoti.

— Grabnešiai išnešė karstą iš koplyčios ir įleido į duobę drauge su duobkasiu ir kapinių prievaizda...

— Teta pastatė lempą ant stalo ir dėl neišaiškintų priežasčių nuvirto, taip kad nebegalima pataisyti.

— Savo akis mes turime saugoti, kadangi tai yra vienintelės kūno dalys, kuriomis mes galime matyti.

— Mūsų šuo yra labai geras. Jis viską ėda; ypač mėgsta mažus vaikus.

— Mano teta moka gerai siūti. Vakar ji iš mano užpakalio pasiuvo naują apikaklę.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(LICENSED BY INTOURIST)

PASKUBINA JŪSŲ SIUNTINIUS JŪSŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ.

SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVĖJAS NIEKO NEMOKA •

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y	506 Wilson Ave.	Tel.	HY 1-5290
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Club Bldg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel.	LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	Tel.	SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel.	TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 So. Halsted St.	Tel.	WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal.	960 So. Atlantic Ave.	Tel.	AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel.	WA 2-4035
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel.	PL 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St., N. W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Mich.	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
PASSAIC, New Jersey	176 Market Street	Tel.	GR 2-6387
ATHOL, Mass.,	61 Mt. Pleasant St.	Tel.	CH 9-6245
BOSTON, 18, Mass.	271 Shaumut Ave.,	Tel.	LI 2-1767
WOODHAVEN 21, N.Y.	84—17 Jamaica Ave.	Tel.	VI 6-3330

Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.